

COLECȚIA EXAMENE

OANA DESPA • BIANCA HAȚEGAN
CORINA POPA • IONELA ZEGREAN

MODIFICĂRI ADUSE DE DOOM³
Sinteze și exerciții pentru admiterea
în învățământul superior

Partea I

OANA DESPA
BIANCA HAȚEGAN
CORINA POPA
IONELA ZEGREAN

MODIFICĂRI ADUSE DE DOOM³

Sinteze și exerciții pentru admiterea
în învățământul superior

Partea I

Universul Juridic

Pro Universitaria

București
-2022-

Partea I

Ce s-a schimbat și ce s-a păstrat în trecerea de la DOOM² la DOOM³?

Diferențele față de DOOM² – care nu reprezintă o reformă ortografică – sunt de ordin atât calitativ, cât și cantitativ. Principalele intervenții din Dicționar fie sunt normative, fie vizează conținutul și redactarea articolelor.

În DOOM³ sunt peste 3.600 de articole noi, marcate prin semnul + înaintea intrării în dicționar (și nu ca în DOOM², prin semnul *). Dintre elementele nou-introduse, unele sunt:

- abrevieri devenite cuvinte: + ARN;

- **locuțiuni – adjectivale:** + *ce fel de*; **adverbiale:** + *șleau (pe ~)*; **conjuncționale:** + *astfel că*; **interjecționale:** + *ei bine*; **prepoziționale:** + *stânga (în/la~)*; **pronominale:** + *cine știe ce/cine*; numeroasele locuțiuni **substantivale** și mai ales **verbale nu** au putut fi consemnate în *Dicționar* decât cu titlu de exemple (majoritatea după GLRG) sau/și în măsura în care pun unele probleme: + *bătaie de cap* loc. s.; + *bate joc (a-și ~)* loc. vb.;

- membri ai unor **(mini)serii** (astronime, denumiri ale instrumentelor muzicale și ale instrumentiștilor respectivi din orchestră – în „jargonul” profesional al acestora – și alți termeni muzicali, nume ale unor substanțe, ale zodiilor, ale zonelor geografice, termeni gramaticali ș.a.): + **Rac** (zodie), + **Racul** (constelație);

- **nume proprii**, în măsura în care au legătură cu substantive comune din DOOM³ și se scriu, se pronunță sau/și se comportă din punct de vedere gramatical diferit de acestea: **coulomb** (unitate de măsură) [ou pron. fr. u] (desp. *cou-lomb*) s. m., pl. *coulombi*; simb. C; + **Coulomb** (fizician francez) [pron. kulō] s. propriu;

- **omografe** ale unui cuvânt-titlu existent: + **marker²** (genă) s. m.; + **scăpăta¹ (a ~)** (a apune), alături de **marker¹** (creion) s. n.; **scăpăta² (a ~)** (a săraci);

- **paronime**: + **hiatus** (discontinuitate), alături de **hiat** (lingv.);

- **perechi** de cuvinte scrise **cu/fără cratimă ori/și** cu literă **mare/mică** la inițială: + **domnia-voastră** (dumneavoastră) pr., alături de **Domnia Voastră** (înv.) loc. pr.;

- **substantive feminine** (în special nume de **ocupații**) atestate, dar încă rar folosite: + **dramaturgă**, alături de **dramaturg**;

- **verbe** cu valoare **reflexivă sau/și impersonală**, care implică și diferențiere semantică: + **înnopta² (a se ~)**, „a se face noapte”, + **revărsa² (a se ~)**, „a se răspândi”, alături de **înnopta¹ (a ~)**, „a petrece noaptea”, **revărsa¹ (a ~)** (pop.) „a împrăștia”.

Cuvintele aflate în uzul actual, oral și scris, incluse în DOOM³ în plus față de DOOM² sunt în majoritate neologisme, inclusiv elemente din anumite terminologii, care au dobândit în ultima vreme o circulație tot mai largă, chiar de ultimă oră, precum: + **abord**, + **comorbiditate**, + **digitaliza (a ~)**, + **informatiza (a ~)**.

În ceea ce privește cuvintele străine de diverse origini folosite actualmente în enunțuri românești, s-au adăugat mai ales elemente din engleză, care sunt utilizate tot mai frecvent, inclusiv în vorbirea curentă, chiar dacă unele au corespondente în limba română, spre exemplu, + **fake news**.

S-au adăugat în DOOM³ și unele elemente depășind sfera limbii standard actuale, care sunt mai mult sau mai puțin frecvente sau cu privire la care s-au primit întrebări din public: + **făloșenie** (pop.), + **găta (a ~)** (reg.). Printre acestea se numără și o serie de cuvinte și expresii frecvente în vorbirea familiară, tot mai des întâlnite în spațiul public, ca + **dus și întors (cu ~)**, + **habarnist** (fam.).

Reducerea variantelor

Cele mai ample modificări cu efect normativ efectuate în DOOM³ constau în eliminarea, la mai multe cuvinte sau forme, a unor variante, a căror prezență în număr mare era resimțită ca un neajuns de către utilizatori (lingviști și mai ales nelingviști, inclusiv profesioniști din edituri, învățământ, mass-media etc.).

● În DOOM³ se recomandă câte una singură dintre mai multe variante:

i. accentuale, ca: !acatist, !anost, !axilă, !colaps, !dihor, !intim, !mijloc¹⁻², !penurie, !vector;

ii. de formă, ca: !apocalipsă (sfârșitul lumii), !ghimbir, !mănăstire, !percheziție, !sarsana, !tăieței;

iii. flexionare, precum, la adjectivele ca **!analog¹**, numai formele cu alternanță, de tipul *analoagă*; la unele substantive feminine, câte o singură formă de G-D sg. art. și de pl.: **!îmbrăcăminte**, g.-d. art. *îmbrăcămînții*; pl. *îmbrăcămînți*;

iv. grafice: scrierea abrevierilor formate din litere mari numai fără puncte despărțitoare: **!NATO, !ORL** (dar, prin tradiție, cu puncte, a abrevierilor din latină **P.S., P.P.S.**);

v. lexico-gramaticale:

- dintre variantele **cu -a** (considerate populare) și cele **fără -a** (socotite literare) ale unor adverbe sau pronume au rămas, în unele cazuri, ultimele: **!nimic²**;